

DEO OPTIMO MAX.

QUÆSTIO MEDICO - CHIRURGICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
mane discutienda in Scholis Medicorum, die Martis septimâ mensis
Martii, anno Domini M. DCC. LII.

M. HENRICO BESNIER, Rei Herbariae Professore,
Doctore Medico, Praefide.

Urum in Ustionis usu Medico culpanda Neotericorum timiditas, an Veterum andacia?

I.

 AS parentum, pejor avis, cùm negligentiores ferè tulerit bonarum artium & doctrinarum Magistros, non est profectò mirum, si in cæteris artibus infra positis vitiostiore dederit progeniem. Atque ut magnum illum omittamus *Archimedem*, ex cuius ingenii viribus, quantum homini datum sit, conjectari licet, nonne majorem Veterum & industriam & peritiam fuisse alia quædam probant exempla, quæ, eti minùs hodie sint cognita, omnitem admiratione videntur esse dignissima? Erit certè memorabilis apud seros nepotes folertia *Archyta Philosophi Pythagorici*, qui columbam ligneam volantem fabricaret est singulari prorsis & penè incredibili artificio (a), quod tamen pyrii pulveris inventor * *Rogerus Baco* feliciter imitatus est curri volante confecto. Erit & omni laude major fama *Cratiphenis Phliasii*, qui *Xenophontis Thucydoteo* discipulus *πυρὶ ἀντράπατον ἐπίτιτιν ἀραιότεις*, & alia multa ingeniosè machinabatur, ap̄ *ων ἑξεστα τον ἀντράπων την ἀναρίαν* (b). Quis non debita lubens persolvat encomia ei qui vitri quoddam excogitavit temperamentum, quo flecti malleoque duci posset, cuique non bilem moveat nefanda *Tiburii Caesaris* fæxities, cuius jussu author inventi præclarissimi necatus, ejusque officina abolita est, si scilicet æris, argenti aurive metallis pretia detraherentur (c). In arte verò Medicæ gentium omnium populorumque suffragiis divinos honores sunt consecuti ** *Asculapiorum primus*, qui specillum inventisse primusque vulnus obligavisse dicitur, . . . secundus, . . . et tertius qui primus purgationem alii dentisque evulsionem, si ferunt, inventus (d). Justam apud omnes habent venerationem *Phillyrides Chiron*, *Amythaoniusque Melampus*, quorum hic *Præi* (e) filias furore actas medicamento purgante sanavit, unde *καθάρτης* (f) cognominatus, ille verò ulcus *** *κανοφές*, quo depalcebat ipse, Centauri magno perduxit ad cicatricem (g). Quid memorem *Pedaleirium* qui primus in pluia ab alto lapsa legitur venæ sectionem celebrasse (h), eamque in utroque brachio? Quid ejus fratrem *Machaoniam* qui vulneratus in humero, deficientibus viribus, vino resciendu se curavit (i), quod aliquo inimicissimum vulneri est; quæ methodus à *Platone* (k) & ab *Athenæo* (l) non improbat, in dī traducta est in artis præceptum (m). No-

** Mirum non est à veteribus pyrii pulvrem inventum non fuisse, cum nūctum ipsi foret incognitum. Nanque ut optimè notavit *Hermannus Boerhaave* in Element. Chem. Tom. 2, pag. 256. *Pulveris pyrii confertus impollitus fuit arti & natura, ante idem nūctum inventum, quamvis alia omnes res naturales metilibus cognita fuisse nō nro excepta*. *Rogerius autem Baconem* scilicet decimo-tertio fuisse pyrii pulveris inventorem patet ex ipsius Epistola ad *Johannem Parisiensem* a præmissa Historie Medicæ *Joannis Freind*. Quippe in ea tradit modum conficiendi pyrii pulveris ex pale peregr., sulphure, & carbonum pulvete, et quæ victuens aperillimus deferibit. Non ergo hujus inventus debetur *Bartholomeo Schwarz*, Germano.

** *Juxta quodquidem unus rāndum fuit Asculapius*, quem aīnū male in pluies à Gracie effe dūuit. *Hoc tres numeris Tullius*, idēque eos hic appollinum, quod principia in arte Medicæ inventa ipsi debentur; præterea nobis videntur non ad unum, sed ad plures referenda esse, quæcumque de *Ascu-*

lapo ut & de *Hercule* dicuntur. *Cæterum optimè*, meo quidem judicio, primam *Auxōm* originem dixi *Plutius* (t) & sagaeiter ipsius etymon, *Samuele Bechari Rothmageni* (s) ducet, deduxit ab *אַבְנִי* (vire canino). *Daniel Clerici* (t) dicitum putavit *Asculapius* quād *אַבְנִי* (vire cultrorum); quā certè ptingit nova proponendi etyma jam Græci totum hoc omne obsecutarant, ut v. g. *αγάν* ον *ἀστρα* ον *νεφαστόν* ον *ενοί*, ad quod allusio videatur *Calius Aurdianus Siccensis* (u). Omitto alia etiam fæuillora à Gracie proposita. Clerici autem etymon ruit, ex eo quod insecundis raro, se p̄fissimè verò medicamentis anodynis aut radicibus amaris vulnerum cutam *Asclepiada* aggredientur, quod ex numeris *Homeri* locis demonstrari posset.

** Inde dīda *Chironia ulera*, quæ, cùm sint pessimi moris, vixque ullæ arte medicabilis, *Chironia manu indigent* us sanationem recipiunt. *Pom. Argent.*, lib. IV, cap. 45.

(a) *Ante Galli*
Noct. Atticab. to-
cap. 12.

(b) *Athenæ*
Deiphobophila-
rum lib. 1, cap. 17.

(c) *Dio Cassius*
Corcœsius, Nicæ-
nus, lib. 37. hist.
Roman. pag. 617.

(d) *Sus Iheron. His-*
paniæliæ philosophi-
lib. 16. Offic.

(e) *Georg. 1, 2, 2.*
& Cato. Flamin.

(f) *Scandulæ* *de*
metallæ Medicæ
lib. 4, cap. 51.

(g) *Servi com-*
mentar. in lib. 3.

Georgic.

(h) *Flim. His.*
Nat. lib. 25, c. 6.

(i) *Stephanus*
Byzantini de
Urbibus, in vo-
ce *Syrna*, p. 636.

(j) *Zugd. Bar.* 1688.

(k) *Homer. Ilida.*
Divina lib. 1, t.
vers. 619. & seq.

(l) *Platonis de*
Republica lib. 1.

(m) *Delpomoph.*
lib. 1, cap. 8.

(n) *A. Cornelii*
Coffi lib. 1.

(o) *Histoire du*
Ciel 1, vol. pag.

164, edit. 3, pag.

1742.

(p) *Herod. Iou-*
on. 1, lib. 2,

cap. 55 col. 663.

(q) *Histoire de*
la Médecine lib.

1, part. 1, chap. 8.

(r) *Hinc deni-*
gue Asclepium
nomem sumissi-

derunt quod pri-
mus superaverit
uris. Prevlat. tar-

tar. passion. pag.

(4) *Trif.* lib. 7.
¶ *frat.* & cap. 26.
Galen. *Introduct.*
& *Commentarii* 3.
in lib. *Hippocratis*
& *articulis*.

(5) *Tusculanar.*
question. lib. 1.
in principio.

(6) *Σημειώσεων* ιανουαρίου 1350
τηνατού οντοτητού
τηνατού οντοτητού. p.
509. *Paris.* t. 620.

(7) *Αριστοτέλειον*
τηνατού οντοτητού
τηνατού οντοτητού. p.
228. *Lugd. Bat.*
1624. t. 12.

(8) *Indeocē*
propterea advenit
cauteria debilitate
rat. *Johann. Hippo-*
rista Van Hel-
moni Bruxellensi
truct. 54. p. 107.
See. *Elzev.*
1652.

(9) *Lib. 4. Epis-*
democratico in
principio.

(a) *Lib. 1. Canon.*
ten. 4. tractat. 5.
cap. 19. & *lib. 2.*
in voce *Dzabat*,
autum.

(b) *Galen. lib. 5.*
at. comp. medi-
cina. *Secundum*
Loca. cap. 2.

(c) *Publ. Veget.*
Remedii lib. 1. Mu-
lomedicina. cap.
24. pag. 13. *Baf-*
1574.

(d) *Vid. ejus*
Penitentia.

(e) *Vid. lib. de in-*
ternis affectioni-
*bus, ubi *Dives* &*
*per *percutere* docet*
modum.

(f) *In Muſa*
quarta ſeu *Allopo-*
mena cap. 187.
1. pag. 154. *Londi-*
1679.

(g) *In lib. Chir-*
urgia. Narin-
berg. 1676.

(h) *Comment.*

in *Dioscorid.* lib.

3. cap. 116.

(i) *Teratol.* 2.

Autumn. 3. c. 89.

(j) *De re Medi-*

ca lib. 6. cap. 44.

mina illa filemus jam olim immortalitati consecrata, præstantissimorum; ubi à Medicina Chirurgia diducta est, Chirurgorum; nimirum *Philoxeni* (n) qui plurimis voluminibus hanc partem diligentissimè comprehendit, *Gorgia*, *Sofrati*, *Herorum*, *Apolloniorum*, *Ammonii Alexandrinii* qui primus majores fregit vesice calculos, ob id λιθοτέμνος dictus, *Euenorii*, *Nilai*, *Molpidis*, *Nymphodori*, *Protarchi*, *Thyphonis*, *Evelpisti*, *Megeris* eruditissimi, &c, qui omnes extra artis ſuæ limites tunc temporis arctissimos non evagati, eam ab ipsis initis incredibili quādam folertiā exercuerunt. An ideo, ut ait **TULLIUS**, quod omnis antiquitas quō propius aberat ab ortu & divinā progenie, hoc melius ea fortasse que erant vera cernebat (o)? Dolendum ſānd est noſtrorum hominum induſtriam ſtudiumque tot præclaris Veterum inventis nedum acuatur, damnosā potius die minui; cuius ramen rei iuſtissimum censum eſſe cauſam, quod omnes nihil ament preter delicias, iſlique ſua jam aſ fordeſcere videatur. Μάδει ἔχεις (χειρογυνί) πραγματικός, ἀλλὰ θύεις λικυδίκης (p). Argutias inanis, verborumque lenocinias feſtantur.

Αὐτοῖς οὐρανοῖς

Ἐχεις ἀχθανον, ἀπατεῖς, ἀπίλυτον σῆμα

Απειλάτοις, κομιτοφανεὶς ἀρχηγοὺς (q).

Inde ſine uſu & exercitatione torpent in otio, artis adeo ſalubris ministræ manus. Non ſic profecto, non ſic ad extērnum morborum curationem itur, quæ cum maximā ex parte ferro & igne perficiatur enti debent, ut ad niendum & ſecundum veniant aptiſſimi, non verò ut oratione ſcrupulofius meditata ἔχεις laborantibus ad blandiuntur. Nec ii quidem corpus dividere ac fecare recufant, in hoc fortasse etiam proni ardētiori ſtudio; uſtioν verò rariorem uſum apud ſeſe jaſtant, quod alia recēna inventa ſint, quibus & citius & tūtius ἔχεις liberentur, habeatque non mediocrem crudelitatis notam antiqua praxis, quæ in omnibus ferè morbis ignis opem implorabat. Speciosa quidem hæc primo intuiti; fed ſi genus eſt unum ſtultitiae, morbos indiſcriminatim uſione aggredientis, alterum, & huic varium, & nihil ſapientius, nihilum metuenda timentis, ut ignem in morborum curā obſtar (r) queratur. Cum igitur attēnē perspicientibus appareat, vix citra uſtioν finiri morbos plorofque ubi inverteraverunt, nunquam id tutiſſimum auxiliū genus pratermittemus, mirarique definiemus, dari nunc eos immeſcibiles affectus, quibus certiſſima hæc à veteribus adhilita ſuit medela. Quin & ex **HIPPOCRATE** novimus ita frequentem ob ingentia commoda uſum uſtioν ſuiffe, ut peculiare quoddam artificum genus huic officio addictum cauteria corporibus admoverit, quod luculenter probant ipsa **DIVINI SENIS** verba, τὸ καυτὸν καταφρονίῳ πάντω ἄμφα πέδαι σιδηρίῳ (ſ).

I. I.

USTIO vel actu vel poteſtate fit. Modi autem utriusque ratio diuerſa, communī diſcrimine eoque quadruplici diſcrepat;

Primò quoad materiam urentem. Inter actualia cauteria, hæc potiſſimum uſurpantur.

Ibn-Sina (a) laudat cauterium ex auro, tanquam omnia præstantiſſimum, quod & minū moleſta ſit uſtio, & facilius curabilis. Alii argento eaſdem virtutes tribuant. **Archigenes** ἀπεκτίκει ſuader in curā ἀγελοpis liquatum plumbum (b) per tubulum inſtituum. **Vegetius Hippiat** (c) recta cauteria & cuprina imperat in morbo boum farciminoſo. In gratiam verò meticuloſorum *Julius Cafferius* (d) pyxidem invenit, è quā cupri lamina candens expellit. Eſti tamen cuprum ſic corpori applicitum, aliquid malignitatis ſemper exerat, uſitatus certè fuit **HIPPOCRATE** καυτὸν χάλκεον, uſitatus verò ferramentum candens (ſidērīς), cui pretium ipſa uilitas & ἀντορία addit. Urebat etiam **DIVINUS SENEX** (e) fusis quibusdam buxini in oleo bullientem demerſis, & ἀμόλυνη, ſeu lineā tēla lixivio nondum maceratā. **Herodotus** (f) refert, ut magis robur accederet puerorum corporibus, Lybiæ po- pulos Φεſypo ovillo ſolitos uti ad eorum verticis uſtioνem. Medicam capitis ambuſtioνem ope accenſi ſpirituſi vini tradit. Author cæteroquin ignobilis *Tiberius Maſpilius* (g). **Petrus Andreas Matthiolius Senensis** (h) non ſine ἀργοτantum & adſtantum admiratione periculum fecit pila ē crystallo, quā adverſis ſolis radiis expoſitā Medicis veteres corpora urebant. Accenſum medullam lignorum nucis juglandis, quam iuxta appellant, memorat (i) **Aetius Amidensis**, **Aristolochia** radicem oleo tinctam & accenſum refert (k) **Paulus Aegineta**. Abi-ſ

Asfer (l) dentes foratos butyro servente urere consultit. Durores in digitorum pedis articulis excrecentias seu clavos, guttâ sulphuris ardente super foramen laminæ cutaceæ instillata, perurit *Guido de Cauliaco Galabitanus* (m). *Calius Aurelianu*s *Sicicensis* varias recenset cauteriorum species, imprimis radicem herbæ quam *Strubrium* * vocant, quæ conceptâ flammâ cuti apposita imbecilliorem facit ustionem, ligneos etiam fungos **, inferius atque superius angustos, qui patientibus locis appositi moderatè urunt (n), quam urendi normam stuprum linearum accensione Ægyptios atque suâ secutos esse memoria prodidit (o) *Proper Alpinus*; nec multum absimilem ellychniis ardentibus *Turcae* celebrant authore (p) *Bellonio*. Huc etiam referendus est *Moxæ* (q) usus apud Indos aedè familiaris. *Calius Aurelianu*s etsi cauteris sit infensus, laudat tamen ea quæ fuit vel aquâ vel oleo calente, non quidem ad cutem per se applicitis, sed ita in vase conclusis, ut subiecta pars inde calefiat.

Nom minor ferè in cauteris potentialibus diversitas. In Afâ ingens olim fuit gratia Asio lapidi, qui circa Assum Troadis nascitur, corporaque omnia consumit, ob id *Sapo* (q) dictus, habetque illud stupenda virtus, ut podagra leniatur pedibus in vase ex eo cavato inditis, sicut testatur *Plinius* (r), *Pedacius Dioscorides Anazarbus* (s) & ante utrumque *A. Cornelius* (t) *Celsus*, qui alibi ea omnia memorat medicamenta, quæ adurendi, rodendi, exedendi facultate possent, quem proinde locum (u) aedat lector. *Dioscorides* (x) fervens stercus caprinum consultit, quod *xavris* *Apa* (x) dicitur, ob ipsius usum apud Arabas olim frequentissimum. Cinerem salicis habet *Calius Aurelianu*s (y) in umbrâ siccatum, ulceratis locis appositum, & superdistillatum liquefactâ calce quam vulgo colatam vocant, *Paulus* verò *Ægineta* (z) *parvissimum* nuncupat, alii autem *caeruleum* inveniuntur. Urendi præterea facultate dominantur spiritus acidi fossiles, imprimis si metalla aut semi-metalla in iis solvantur, spiritus acidi vegetabilis, succi plerorumque vegetabilium, v.g. *Euphorbi*, &c, olea essentia, v.g. *Cinnamomi*, &c, spiritus animalium alkalini, &c. Ea quæ potentissima habentur in arte, sunt tria; nempe, 1°. Salacerimus alkalinus igneus ex cineribus clavellatis cum calce vivâ paratus (s). 2°. Lapis infernalis mercurii, seu mercurius (aa) sublimatus corrosivus, cuius vis non ignota *Johanni de Vigio Gemmari*, in componendis trochiscis de minio, quamvis ferrum ille & ignem è medico foro ejicere tentaverit, ut olim *Jacobus Psychrestus Comes & Architator Leonis Thraci*. 3°. Caustica luna, seu lapis vulgo infernalis (bb).

Unâ cum caustica modo memoratis sapissimum confunduntur & adiapherent usurpantur *igacorina*, *magisterina*, *omotina*, *synthetica*, *thermometra*, *thermometrum* & *thermometrus*, quæ reverâ sunt *thermata* species, sed ea discriminat (c) *Jacobus Hollerus Stempatus*, Scholæ nostræ decus & ornamentum, quanquam ut *Galenus* habet de eâ re, *περὶ τῶν ἐργάστων τὸν κρηπτὸν θεῖον* (dd).

Secundò utrumque cauterii genus multiplicis potest esse figuræ pro libitu, hinc alia simplicia, alia trifulca, alia ferrata, alia adunca in modum 1 litteræ (ee), alia lenticularia, alia nucleiforma (ff), alia ad crucis, alia ad ensim similitudinem facta, &c.

Tertiò insignis etiam est diversitas ratione intensitatit. Sic ustio ex oleo bulliente multo vehementior est ustione ex aquâ pariter bulliente, quod aqua non calefacit ultra gradum ducentesimum decimum-quartum thermometri Fahrenheiti, oleum verò calefacit ad sexcentesimum gradum. Ferrum vehementius urit quam ullum aliud corpus ignitum, plus enim ignis requirit ut deliquescat; imbecillior autem est aris ustio, quod facilis ignescit, quia ferro (gg) rarius est minùque compactum, ut olim *Philoſophus* docuit. Alia igitur cauteria sunt intensius ignea, alia verò ignavius, qualia sunt quæ tepida vocat *Calius Aurelianu*s, & *ψυχραντης* (hh) *Paulus* *Ægineta*.

Quartò tandem varia est cauteriorum administratio. Ea enim vel in cute tantum quasi transcurrente, vel profundiù in carnis imprimitur, &c.

Manubria cauteriorum (ii) pannis involvenda, præmuniendas vicinas partes ne (kk) lœdantur, aliasque cautions omnibus notas omitimus.

Huc etiam referre possimus *Setones* seu *Setacea*, quæ olim ustione peragebantur, quo rurumque in dirissimis desperatisque morbis efficaciam nunquam satis laudaverim.

* *Strubrium* est herba lanaria seu radicula *Plinius*, lib. XIX. J. B. qui præparatione acquirunt mollitatem illam & viru ignis dissipantem, quæ exceptum fennia flammam abstrusa in venis dilatantur, Natural. cap. 3.

** si sunt Fungi ignarii Trag. 943. Fungi arboris ad ellychnia silicis; Galli vocant *Amadone*.

(i) Part. I. Châsurgie cap. 23.
(m) Tradit. 6.
doctin. 1, cap. 7.
in fine.

(n) Tardar. Pafion. lib. 5, c. 1.
(o) De Medicinâ Ægyptiorum lib. 3, cap. 12.

(p) Les Observations de plusieurs singularités, &c, par Pierre Bellon de Mans, liv. 3, chap. 20, pag. 333. *Envers*. 151.

(q) Engeli. Kampferi Amaz. Kritikat. exotic. pag. 52.

(r) Histo. nat. lib. 20, cap. 96, &c lib. 36, cap. 17.

(s) Lib. 5, cap. 99.

(t) Cels. lib. 4, cap. 14.

(u) Cels. lib. 1, cap. 6, 7, &c lib. 2, cap. 98.

(v) Tardar. pafion. lib. 5, cap. 1.

(x) Paul. *Ægineta*. lib. 7.

(Phi) Vid. Co. medicament. Ær. ratiſen. pag. 24, 25.
(aa) Element. Chemie H. Boerheave, tom. 2, processi 198, pag. 312.

(bb) Cod. M. Etat. Paric. pag. 246.

(cc) Lib. de materia. Chirurgie cap. 11.

(dd) De simplici medicamenta. F. cuitat. lib. 5, cap. 15.

(ee) Cels. Aurel. Tardar. pafion. lib. 5, cap. 1, & lib. 5, cap. 1.

(ff) *Aulus Geta* Tert. trabil. 2, fermon. 2, cap. 10.

(gg) *Arribulus*, section. 1, problem. mat. 36.

(hh) Lib. 6, de Medicina cap. 58.
(ii) *Galen*, de simplici medicament. Facult. lib. 10, cap. de leto factit.

(kk) *Galen*, de compositione medicament. secundum loca. lib. 6, cap. 4.

(a) Part. 1. Chirurgia, cap. 7.
 (b) Lib. 3. & 4. de retinaculis abducens doctrinā & libris tribus de officiis Medicinæ.
 (c) Gasophylacium polypodium de fonticulis & secretacis, cap. 16.
 (d) Galen, comment. section. 7.
 (e) Aphor. 44.
 (f) Lib. de intermissionibus affectionibus.
 (g) ibid.
 (h) Sect. 6. Aph. 27.
 (i) Lib. de int. affect. Sect. 2. Aph. 27. & Sect. 7. Aphor. 44.
 (j) Sect. 7. Aph. 45.
 (k) Lib. de int. affect. cap. 2.
 (l) Ibid. & de locis in homine cap. 14.
 (m) Sect. 6. Aph. 50. & de int. affect. cap. 8.
 (n) Libro de articulis.
 (o) Cels. lib. 7.
 (p) Lib. 3. c. 23.
 (q) Lib. 3. c. 26.
 (r) Lib. 6. c. 18.
 (s) Lib. 6. c. 8.
 (t) Lib. 6. c. 15.
 (u) Lib. 6. c. 19.
 (v) Lib. 7. c. 31.
 (x) Pistr. Hist. nat. lib. 26. c. 1.
 (aa) Methodus medicinalis lib. 13. cap. 6.
 (bb) Tetrabibl. 2. ferm. 2. c. 28.
 (cc) Tetrabibl. 2. ferm. 4. c. 57.
 (dd) Tetrabibl. 2. ferm. 4. c. 67.
 (ee) Problem. 1.
 (ff) Tetrabibl. 2. ferm. 2. c. 24.
 (gg) Lib. 6. c. 38.
 (hh) Lib. 6. cap. 47. 48. 49.
 (ii) Lib. 6. c. 44.
 (kk) Itiner.
 (Ll) Guineensis cap. 3.
 (Mm) Prosternon. Coac. c. 3. test. 33.
 (ee) c. 5. text. 19.
 (nn) Lib. 2. in Socratum Socratus, cap. 6.
 (oo) De comp. Aled. 104. loca lib. 3. cap. 2.
 (pp) Lib. 3. c. 7.
 (qq) Lib. 3. c. 3.
 (rr) Lib. 3. c. 28.
 (ss) Lib. 4. c. 49.
 (tt) Lib. 4. c. 10.
 (uu) tract. 3. c. 1.
 (vv) Part. 1. cap. 38.
 (x) Cat. Aurasian. tardar. Paf. spon. lib. 3. c. 10.

PERSPICUUM est ignem non fraude malâ illatum esse Chirurgiæ, sed consilio prævidæ cujusdam mentis, & humano generi benevolæ. Tot quippe beneficia ex eo, tanquam ex uberrimo fonte, videntur redundare, ut optimus inter Arabas Chirurgiæ scriptor *Abw-l-caſem* (a) furore quodam quasi entheo perculsus, qui quaginta morbos enumeret in quibus ignis proficuus est. Gravissimus quoque & multarum rerum author bonus *Marcus-Aurelius Severinus Tarſiensis* (b) ignem impensè laudat, quorum vestigiis insistens *Matthias Glandorpius* (c) eum commendat ad morbos quadraginta. Inde antiquissimus in Medicinâ ustionis usus, quem ab ipsi artis incunabulis non rarum fuisse probat methodi hujus curatoria simplicitas. Certe ante COORUM PRINCIPEM, *Eurypho** qui habitus est author Sententiarum Cnidiarum, ustionem celebravit in Empyemate. In scenam enim producit *Plato Comicus* (d) *Cinesiam* *Evgagor* filium, qui è Pleuritide in Empyemate inciderat, ab *Euryphone* curatum, & echaris in toto ferè corpore cooperatum. Ipse vero SUMMUS HIPPOCRATES pluribus in morbis urebat, nimurum in Phthisi (e), Splenis intumescentiâ (f), Hydrope (g), Empyemate (h), jecinoris Vomicâ (i), in omnibus doloribus uni cuidam parti fixis, v. g. Odontalgia (k), Cephalalgia (l), in Arthritide vero & Sciaticâ digitos pedis & manus coxendicemque, imò quemcumque locum dolentem inurebat (m). Igne etiam utebatur in Luxationibus, (n) imprimis ossis humeri. Sævissimas autem Ophthalmias qua nunc confundit immicidicas, sanabat ustionem repetitâ veteres Afri, & Galliae comatae populi (o). *Celsus* ad eosdem morbos ignem commendat, sed præterea ipsius efficaciam laudat in Epilepsia (p), Erysipelite (q), Carbunculo, Carcinomate, Theriomate, Igne sacro, Strumis (r), Narium *Σαρκωματε* (s), oris Cancro (t), colis Cancro, Phagadenâ & Carbunculo, ani Condylomate, Hemorrhoidibus, Ulcere fungo simili in ano (u) Pterygio (x) & Varicibus (y). Non aliud erat Mentagræ, sub Tiberi Caesaris dominatu, sævienti remedium (z). *Galenus* summis laudibus ustionem effert, quam notat ex iis esse præsidii, qua totam ejus quod infestat substantiam exinaniant (aa), & eâ de causâ adhibet frequentissimè. *Aetius* post Archigenem undicim ulcera carentibus ferramentis excitat in Paralysi, (bb) iisque diutius fluentibus non desperat perfectam fore restitucionem. Idem in Althmate inverterato (cc) quindecim locis cauteria applicat, in Phthisi vero & Empyemate pectus in orbem (dd) inuri jubet, quin difficilius coi cicatrix. Cujus quidem rei pulcherrimam rationem dederat olim *Cassius* (ee) Medicus, fortè idem ac Iatrosophista; nempe quod in ulcere rotundo partes à se invicem aequaliter distitæ, vix ac ne vix quidem coalescere possunt, in alia vero quâvis figurâ facilius circa angulos ** jungantur. Idem *Aetius* ex *Ruso Ephesio* & *Posidonio* fudet ignem (ff) in canis rabidi morfu, nec sanescere ulceræ finit nisi post 40 aut 60 dies, quod etiam sedulè annotavat *Dioscorides* (gg) peculiari & integro capite. Quomodo ventres urantur lamnâ candente in Jecinoris, Lienis & Stomachi defluxionibus, docet (hh) *Paulus Aegineta*; qui etiam post *Leonidem* Episyntheticum, refert modum incidendi ferro acuto candente pleuram in Empyemate (ii), ita ut miserum auxilium aut statim mortem inducat, aut faltem incurabiles fistulas, miseriiori tamen malo tolerabiliore efficiat. Ipsiis autem Apostematibus & Tumoribus aperiendis ustionem non minori ferè succellu, quâm incisionem adhibitat esse ostendit veterum audacia usu ipso confirmata. *Michael Hemmersamus Noricus* (kk) proponit fonticulos in Venâ Medineni, eosque à Guineensibus ait potissimum usurpari, ubi tumor accidit abrupti Dracunculi, iisque suppuration. Certe Parotidem, quam ex adversa valetudine ortam minimè repercutientibus, sed maturantibus tentandam dixerat (ll) *Celsus*, quamque in febre malignâ lethalem esse nisi suppurretur, pronuntiarat (mm) *COUS SENEX*, qui, iuxta *Macrobius*, tam fallere quam falli nescit (nn), Parotidem, inquam, ad suppurationem feliciter medicamentis maturantibus promoverunt *Galenus* (oo), *Alexander Trallianus* (pp), *Paulusque Aegineta* (qq), felicissimè vero ustione idem obtinuerunt *Franciscus Vallesius* & *M. A. Severinus*. Periculum enim est, si malignum est

* Nra quod *Hippocrates* solum venariæ eruptions in *suppuratores*. Cef. lib. 1. prefat. *Galen*. de ven. &c. adver. *Erobiſt*. Quod probat jam illis temporibus arterias sanguine plenas agnitas esse, fecut ac confebat *Erasistratus* qui *concoquatur* spissi plepas non recipere sanguinem. Bñ in febre per

** Hæc totidem ratio non fugerat aciem *Coi Senis*, qui vir, si quis unquam fuit in *spissis* *angulis* *Empyemate*. Ille enim in libro de cibis, rotundam ulceram figuram habet immittitque in *angulis*, ut pass idemque sit unde cicatrix ostentatur.

quod influit, ne in cerebrum fluens materia incumbat, internamque inflammationem pariat, quare maturantibus infistendum juber ARTIS PRINCEPS. Fistulam ani quam cum callo conjungi post *Celsum* (rr) docuit *Paulus Aegineta* (ff), sanaverunt actuali cauterio *Ibn-Sina* (tt) & *Abu-l-casem* (uu); alii causticis ut *HIPPOCRATES* (xx), *Celsus* & *Paulus Aegineta* usi sunt prosperrimè, & etiamnum utuntur quidam è nostris perpetuā semper dignissimi famā. Aquam calcis ad uvulum erodendam & extirpandam commendat *Paulus Aegineta* (yy) & *Abu-l-casem* (zz). Caustica adhibuit ad extirpandas amygdalas (aaa) *Hieronymus Fabricius* ab *Aquapendente*, *Guillelmus de Saliceto Placentinus* (bbb) sanavit *Hydrocephalum* cauterio uno in fronte & duobus in occipite. *Petrus de Bonanto* (ccc) tricies astante *Gnidone de Cauliaco*, causticorum ope sanavit *Herniam inguinalem*, actuale verò cauterium propositum si bique tribuit *Lafrancus Melianolensis* (ddd), quamvis tamen in hujus hernia cura tutissimum ustionem esse, si peritus artifex contingat, ipsiusvisis verbis scriptum olim reliquerit *Aetius Amidenus* (eee). *Job-Philippus Ingraffias Siculus* (fff) pus in thorace natum è fracturā duarum costarum, tribus cauteriis admotis eduxit, & morbo adēd periculoso eripuit *Illustrissimum Duxem Terrae Novae*. Vim ignis contra venenos morsus prædicat (ggg) *Galenus*, asseritur verò imprimis ipsius efficacia ad venenum (bbb) *Viperæ caudifonæ*. *Zacutus Lusitanus Olyssonensis* cauterium retro aures ad *Catarrhum* (iii) commendat; idemque narium *Hæmorrhagiam* ferè desperatam actuali cauterio ad plantas pedis apposito (kkk) cohibuit. *Mischellus* (lll) describit cauteria, pedum plantis admovenda, eaque laudat in *Appoplexia*. *L. Scholtzini* (mmm) narrat hominem *Hydropicum* ustione cruri fortuitò inustā fuisse persanatum. Quā felicitate *Petrus Alliot Barrodeus*, popularis noster, sculo præterito *Carcinomatā* curaverit sulphure *Realgaris* (nnn) alkalino lixivio soluti & aceto *Saturnino* præcipitati, non semel à senioribus fide dignissimi accepimus. In Lue Venereā cauterii actualis vel potentialis super commissuram coronalem admoti efficaciam expertus est *Coradinus Gilimus* (ooo), eoque modo omnes hanc agrititudinem in gula patientes curavit. In eodem morbo sonitulos commendat *Wendelinus Hock de Brackenau* (ppp) & *Benedictus Vitorius Faventinus* (qqq), quos licet *Gallicus* Lue vexatis opportunissimos, non tantum posse, ut ipsi soli valeant integrè corpora infecta ab omni labe expurgare, diserte asserit (rrr) *Aurelius Minadoius Rhodiginus*. Attamen *Eustachius Ruidius Uitensis* (sss) quendam lue *Gallicā* penè consumptum cauterio hepatis regioni adhibito & per annos tres detento sanatum esse candidè proficitur. *Alphonbus Ferrus Neapolitanus* ad *Carunculas* *** urethra fanandas usus est cerato cathartico, quod idem ferè est ac medicamentum illud, quod à *Philipo* *po Lusitano Empirico* didicerat *Andreas Lacuna Segoviensis*, quodque ipse *Philippus ab Amato Lusitano*, hic verò ab *Aldereto Professore Medico Salmantinensi* accepatur, ut optimè (ttt) annotavit vir omni doctrinarum genere ornatusissimus *M. Johannes Astruc Occitanus*. Præcipitato rubro eadem præstis *Petrus Chirurgus Gallus*, ut asserit *Franciscus Roncallius* (uuu) *Medicus Brixiensis*. Ejusdem fere prolapiae remedii *Gothofredus Gjannatus Italus CAROLUM IX*. Galliarum Regem ex *Carunculā* virgæ malè se habentem curavisse, & duobus millibus aureorum donatus fuisse dicitur à *Lazaro Riverio* (xxx), qui ea remedia descripsit ex actis *Curia Computorum Monspelensis*, quorum Archetypa alicubi fortè latent, vel jam perierunt, eti curiosus ea conquista sicut, ita nimurum (yyy) postulante *M. Johanne Astruc*. Non abe re fuitur monuisse, alibi similem prostare descriptionem remediorum, quibus usus esse fertur *Gothofredus Gjannatus*; ea autem, juxta *Job. Hucherum Bellovacum* (zzz) & ipsum Professorem *Monspeſulanum*, in publicos rationum commentarios *Gratianopolis* relatā sunt in *Camerā Computorum*. Si igitur consuluntur ii commentarii, jam emendari certò poterit supra laudatus *Lazari Riverii* locus, in quo legitur anno 1584. C A R O L U M I X, a *Gjannato* sanatum esse, cum tamen rex ille obierit (aaa) anno 1574. die 30 Maii inter horam tertiam & quartam pomeridianam, quem proinde locum pater esse mendofus, eti omnes *Riversii* editiones consentiant. Sed hæc *in scripto* evicimus in supra memoratis affectibus ustionem maximè fuisse momenti; quare autem sola ustio in iis mira præstiterit, ratione nunc est comprobandum.

* * * Ad hæc uelut morbos *Jacobs Doran Chir. Parisiensis* ingenii famā candelas adhibet, quas vocate amas *toruinas*, quarum formulam sic exemplaris est *Samuel Sharp*, *ge. Diachylus compice Burg*, confecti uncti 2. *Hydrargyri unciam* 1. *Silphiorum tenuissime tritii* seigni. *unciam*, *Reichliches* *epithites* *utras* 3. *comphora* *drachmas* 2.

(xx) *Libro de fustis*.
(yy) *Lib. 6. c. 31.*
(zz) *Part. 2.*
(aa) *Part. 37.*
(ccc) *Pentarechitichirurgici lib.*
(tt) *cap. 21.*
(bbb) *Lib. 1.*
(eee) *cap. 304.*
(ccc) *Tractat. 6.*
doctina, 1. cap. 2.
(ggg) *Lib. 63.*
(ddd) *Chiturgia parva lib. 3.*
(iii) *cap. 7.*
(kkk) *cap. 7.*
(eee) *Tetrabib.*
4. *term. 2. c. 24.*
(fff) *Illustriss. Terra Novæ carnis*
enarratio & curatio, *pag. 61.* *Venetius* 1568.
(ggg) *Lib. 7. e*
simpl. *Med. Facult. cap. 2.*
(bbb) *Philosophie, tractat. n.*
216.
(iii) *Præxos ad*
mirandam lib. 2.
obser. 160.
(kkk) *Lib. 1.*
obser. 65.
(iii) *Lib. de*
apoplexia.
(mm) *Apud*
Schenckum, *Ob*
servar. *medicinal.*
lib. 3. pag. 481.
(ttt) *Tractat. de*
virulentia, *Tractat. de*
Cancer, *Paris.*
(ooo) *Opuscul.*
de *Morb. Gallic.*
Tom. I. *Collectionis*
in Lujanino, *pa*
gina 299.
(ppp) *Cup. ul*
timi, *tractat. de*
Mentagra, *tom. 1.*
Coll. Lujan, *pag.*
295.
(ggg) *Consis*
Medicalis, pro
Reverendo D. Bar
tbolomaeo Vicen
tino, *ib. pag. 159.*
(rrr) *Tractat.*
de virulentia *Ver*
neri en. 38.
(ttt) *Lib. 3. de*
modis Gallicis c. 6.
(uuu) *De Morbo*
Venetico lib. 1.
pag. 69. & lib.
3. pag. 337.
(nnn) *Vid. ejus*
exercitatio. Me
dico - Chirurgica
agenas novam me
thodum extirpandi
carunculas &c.
part. 1. pag. 85.
(xxx) *Observat.*
Medic. Centur. 2.
obser. 14.
(yyy) *Lib. 6. da*
Morb. Venet. pag.
818.
(zzz) *De ster*
ilitate utriusque fe
xus, lib. 1. p. 141.
(aaa) *Mezerae*
tom. 3. pag. 306

A D novem potissimum capita referri possunt causus omnes, in quibus convenit usus; in iis autem illam utilitatem esse summa fatebitur, qui sequentia rationum momenta severa judicij lance ponderabit.

Primo ad omnes dolores fixos, ut dentium, articulorum &c. Possunt ii quidem Opio & anodynis sopiri ad tempus, sed cum causa mali non tollatur, vividius post fallaces inducias reddit. Porro hujus regressum sola praecavere potest nervi destrutio. Cum enim nervi sint sensuum ministri & tanquam interpres, iis destrutis nulla datur partis affecta communicatio cum sensorio communis. Proinde cum, usque semel nervo dolente, nulla jam molesta partium accidat distractio, non mirum est si dolor omnis ad miraculum usque momento temporis evanescat.

Secundo ad carnium consumptionem in veteribus ulceribus, in quibus pravi succi exsuperant, fordeisque plurimae sunt, que senioribus medicamentis abstergentibus resistunt pertinaciter. Tunc enim ipso cauteriorum attacatu, vasa viva vel destruuntur, vel saltē ita constringuntur, ut fluida non transmittant; cum igitur moto vitali priventur, levia in ulcerare nasci debet crux gangrenosa, que applicatis deinde mollissimis digestivis, a subjectis sanis partibus sponte diducuntur, trahitque secum quidquid corruptum erat, quo facto deputatur vulnus, probaque cicatrice obducitur, modo interna remedia simul adhibeantur. Cujus quidem rei probè gnarus *Iasias Propheta* *Hibiskiam* (*CVulgè Ezechiam*) morti eripuit, lethali ulcere decumbentem. Ulcus enim illud intra tres dies persanavit sicibus admotis, que inter echaristica fortiora recensentur a *Dioscoride*, *Galen* (a) & *Ibn-Sina* (b). Certe *Dioscorides* tractat ipsissimis verbis, *Σύκα ἡγετά μετά ζαλκαρίη τὰ ἐν κηφαλίᾳ* *βερπατίνη*, *συναλήνη καρολίνη* *ιατρική*. *Georgius Gentius* † turpiter lapsus est hanc *Ezechia* lanationem tribuens *Elias Propheta*.

Tertiò ad apertione partium, & puris vel aliorum humorum extra vasa effusorum evacuationem. Ita in abcissibus variisque tumoribus ad suppurationem vergentibus, ita in hydrocele, in alcite, in leucophlegmatia & in omnibus affectibus ubi exsuperante fero targeta cellulosa. Ea enim cum ubique in corpore, etiam inter ipsas musculares, quas involvit, fibrillas reperiatur, facilimè ex una parte in alteram delabi potest pernicioſus humor, & evadere, quā data porta, quamdiu ulcus tenetur apertum. Non caret eventu prospero, et si tamen vel scalpellum vel trigonum mucronem, ut hodiernus fert usus, magis probaverim in horum morborum curatione chirurgica.

Quarto ad sustendum sanguinem. Olim in usu magno fuit, hodie obsolevit. Post amputations *Celsus* & alii non mediocres viri inter antiquos commendaverunt cauteria, at verò præpostero hæmorrhagiæ metu *Gabriel Fallopius Mutinensis* (d) & *Guillelmus Fabricius Hildanus* (e) cultro candente artus amputabant, reliquisque putridæ carnis cauterio amburebant, quod ante ipsos *Andreas Vesalius Bruxellensis* (f) commendavit. Modum cohibendū sanguinis per ligaturam tanquam inventum suum memoravit *Ambrosius Pareus Lavalensis* (g), quem tamen ex Italiâ, ut fama est, attulerat; sed modus ille cognitus *HIPPOCRATI* ** & *Celso* (h), indicatus à *Rufo Ephesio*, ut legere est apud (i) *Aetium* & à *Galen* (k), aperissimum verò expressus est ab *Ibn-Sina* (l), *Abu-l-casem* (m), *Guidone de Cauliaco* (n), *Leonardo Bertrandi* (o) & *Mariano Santo Bartolito* (p), ut mirum videatur ejus eminentia novitate perculposus fuisse omnium animos. Ligaturam Parei, utpote lat imperfetam, diris exagavit *Stephanus Gourmelenus Curiololita* (q). At nunc cum omni ex parte sit absoluta, merito nobis videtur anteferenda causticis, que olim ab ipso *Galen* (r) obscurius improbata, disertissi-

* Vid. etiam *Iasias* cap. 38, vers. 23.

* וְאַמְּךָ וְשִׁעוֹרָה זְבַחַת אֲנָוִים וְזִקְחָה : וַיְשִׁמַּע עַל הַשְׁׁחָנָן וְהַיּוֹם : *Petri Sabellensis, in Questione. An in inveteratis ulceris interne interni portas quam externi, inflammande curatis?* Die 17 Februario 1752, ex qua enī ulceris potest maximè necessestis effe in his calibus Medicis confundim.

** Pulchrè & breviter admodum sanguinis profusioneem causati docet *Hippocratis* (1) his verbis. *Αὐτῶν γένος εἰσίν. ἀντιτίθενται, οὐαὶ διάβολοι, πορευόμενοι, ἀπειδέντες, ἀδεῖοι. Αδιτοὶ (2) αλιβι οὐκούνει, καὶ νεκρούνει.* *Docet illius *Foetus* in commentariis suis in priorem locum pag. 196. Francofurti 1614. huc *Hippocratis* rebâ ὡς ἀντίθετος ligaturâ valorum intellexit.*

(e) *Lid. 6. de* *Marble Indig-
bust* *febr.*

(1) *Da locis in* *homine* *pag. 410.*

me vero ab Aetio Amideno (f) damnata sunt & explosa, quia, eti sanguinem sstant ad tempus, illud tamen habent vitii, quod idem eschara delapsa vehementius erumpat. Nihilominus tamen vitrioli pulvis gossypio exceptus etiamnum adhibetur sub forma nodulorum sphericorum vel conicorum valis discisli applicatorum. Sanguis enim cum in thrombus coaguletur, sibi ipsi viam claudit obturato vasis orificio. ***

(f) Tetrabibl. 4.
serm. 2. cap. 32.

Quintò ad roborandas partes. Ita ob cicatricem prodest in Herniis, intestinum enim firmius coeretur, nec jam delabi potest. Ita & in Luxationibus egregii est usus, ubi laxitate nimirum ligamentorum, elabuntur articuli, tunc eschara delapsa integumenta de novo sibi in vicem accrescunt; sed cum substantia jauctura quedam igne facta fuerit, necesse est corrigari sanatorum ulcerum cicatrices, & integumenta ita indurari, ut non faciliter postea distendi queant. Ita etiam Sauromatarum (g) mulieres mammam alteram sibi de more exurebant, ut majus inde robur & humero & brachio ejusdem lateris accederet; hinc dicta Auidore.

(g) Hippocr. lib.
de aere, locis &
aqua.

Sextò ad soporofos affectus. Tunc enim omni studio facultates animales & vitales sunt provocandæ. Inde in Comate, Lethargo, &c. ignis remedium est palmarium, præsternit ubi vesicantia suo beneficio Medicum elidunt, quod accidit sapissime, cum vim in solam cutem exerant. In hoc casu, intrepidam manu actuale cauterium admoveatur, vehementissimo stimuli urentis effectu motus nervis conciliatur, sitque ingens totius nervi musculosique systematis succus ob violentissimum dolorem, referantur via ad sensorum commune, quod cum prius elangueret, jam iterum vigore incipit, sensus igitur deperditus restituitur. curatioque recte procedit, si victu defiscante, ut juscule viperarum, &c. æger postea nutritur.

Septimò ad coquendos humores. Nihil enim citius eorum coctionem producere potest, quam calor, qui cum ignis applicatione augeatur, non mirum est si eo juvante *nitracæ* illæ in morbis adeò desideratus accidat. Ob inflammationem enim natam ex ulcere, febris, topica accidit, quæ optima maturationis causa judicanda est. Ea methodus eximia est, ut supra innuimus, in promovendâ apostematum & tumorum suppuratione.

Octavò ad attractionem fer revulsionem; ut in hæmoptoe, in capitib oculorumque defluxionibus, ubi acris humor in partes tenuerimas illabitur cum periculo. Cauterium enim vel nuchæ vel femoribus vel aliis partibus appositum, ulcus excitat, quia tota pars inusta suppuratione natâ separari debet; sed tumor & rubor quo circumscribitur ulcus, distendit filamenta nervæ & vasa tum sanguinea tum lymphatica, proinde humores vicini eâ quasi suctione, seu potius expressione truduntur ad patentem viam, per quam igitur succi noxiæ fluidæ sponte pergunt evadere; ita in partem illam detonata morbi furor, dum benignâ revulsione, partes principes perniciose humore liberantur. Hoc revulsionis beneficium pecoribus plus vice simplici profuisse testatur **** Columella (h) qui in morbis contagiosis, minimas partis jaucturâ, caput ait conservari. In morbo Peripneumonico lenioribus causticis super pectus impositis *Celsus* (i) utebatur, quia in erosam cutem, impetum materia quo pulmo vexatur, evocant.

(h) Columella
de re Rusticâ lib.
6. cap. 5.
(i) Cels. lib. 4.
cap. 7.

Non tandem ad varios morbos præcavendos. Via enim paratur quâ defæcentur humores, pravique succi foras eliminantur. Hinc plurimas apud gentes, v. g. Indos, Siculos (j) &c. non ægri tantum, sed & sani cauterium appetunt, quod serum evacuet, nimirum repletioni exitum det. Scythæ (k) Nomades ad tollendam partium humiditatem supervacanciam, morbosque præcavendos uringant sibi humeros, brachia, pectus, crura, lumbos, &c.

(j) Fabric. lib.
de Append. de Chirurgic. Oper. pag. 119. *Veneris* 1619.
(k) Hippocr. lib.
de aere, locis &
aqua.

Tot tantisque viribus ignis fæse commendat; non culpandus igitur nec temeritatis inculcandus qui eum frequenter in morborum curatione usurparit.

*** Alia sanguinem sstant via annis proximæ clapsis in istrum teorata eit, nempe per *Argicium* *Quernum* pedis equini facie J. R. H. 162. qui tauri, substantia, colote accedit ad *Fungum maximum* *rostratum* *polyceratum* *Johnianis* *Baumhi*. His autem eorum fungorum virtutem se predicant; *Sus* qui pro corpore afflant veneficos & jam iustus morbosque transfendens præstare ad compescendas sanguinis eruptions etiam percutiuntur, quo & ipsi mulierum cum præfusi fuisse ut fuisse in eo ipso genit. Nuperte quidam *Chirurgus* dictus *Brosius* ex hoc tamquam areano du venditato lebetum non leve corrallat munificènza LUD' VIC' XI. *Gallarum* Regis invictissimi, non minus populorum suorum salutis, quam tranquillitatis invigilantis.

**** En toto *Columella* locus, dignus profecto quem legamus attendit Melchii, cum speciem quandam *Scacorum* indigentes scelone olim à *Vetetinariis* celebratam. *Æneas* subula pars *aurum* *lapis* *circumscriptoribus* & tra n manice *sanguis* *tanguam* *littera* *dulcis* *apparatus* *orbiculari*. *Hæc* & *infrasusc* & ex superiore parte auricula cum *salum* est, media parte *descripti* *orbiculis* eadem subula transversa. & *facto* *foramini* *Radicul* quia pallei res *Confutigenum* vocant, *inferior* quia cum *recessu* *playa* *comprobendit*, *ita* *continet*, ut clavis non possit: in *deinde* *auricula* omnis vis morbi, pestilensque virus elicetur, donec pars qua subula *circumscripta* est, demortua excidat, & minime partis facitur, caput conservetur.

(f) Job. Raubini &
ter. Henrici Ober.
ters. Med. Raaffien
vns. His. plan-
tavorum Tom. 3.
lib. 40. cap. 75.
pag. 848. col. 2.
Edrissi 1651.

NE quid tamen nimis. Ustione abstinentum in inflammationibus immodicis quas adaugeret; in capite, cùm locus adplicationis vix cerò tatus assignari possit, quidquid de eo definiendo protulerint *Aëtius Amidenus* (a) & *Ibn-Sina* (b), cùmque nullius sit utilitatis, ubi perniciös humor intra cranium continetur. Ustio non tardius celebretur, caeanturque (c) arteriæ, nervi, tendines, quorum proinde notitiam ex Anatome petat Chirurgus, ut calum devitet ei similem, quem refert *Abu-l-casem* (d), ubi, imperitiâ ministri tendinibus pedum cauterio ambustis, æger convulsus periret. Egregium quoque est illud *Celsus* (e) monitum, cùm aliquid exulcerandum candens ferro est ut materia inutilis evocetur, illud perpetuum esse, non, ut primum fieri potest, hujus generis ulcera sanare, sed ea trahere, donec id vitium, cui per hæc opitulamur, conquiscat. Dubium fortè erit utrum actuale an potentiali cauterium potiori jure sit adhibendum. Videtur quidem *Amyllus* apud *Aëtium* causticis palmam dare (f) in extremis coxendicis affectionibus; sed præterquam quod ipsorum actio lenior, & in vivum tantum seu calore animatum corpus igneum vim latentem & soplitam exercit, ut jam olim ante nuperas *J. L. Petit* (g) Chirurgi oblervations, ex Veteribus annotarat *Gourmeleus* (h), videtur etiam periculosior, & quoddam quasi virus mittere ad vicinas partes. Proinde judicio standum est ipsius *Aëtii* (i) & totius fermè antiquitatis, que actuale cauterium potentiali præstulit, cuique, ut ceteros sileam, obsecundant *Fabricius ab Aquapendente* (k) & *Muthias Glandorpinus* (l). Namque ejus actio multò celerior, cùm in ipso tempore momento perficiatur, multò tutor, cùm vicinas partes non lœdat, multò salubrior, cùm humiditatem nimiam consumat & putredinem arceat. Non peccaverit tamen, qui utrumque urendi modum pro re natâ in usum traxerit. Ut autem major humorum fiat affluxus, jam pridem usitatum est applicari cauteria non ad ipsam ossium compagem, ne lœdat adeò sensile periosteum, sed in musculorum intersticiis (m); quâ ratione ductus COUS SENEX (n) fungis ad ossa, ferramentis ad partes carnosas usus est. At vero hic exclamant meticulosi, crudeliusque remedium insimulant. Sed ii proprio optem marte discent nihil quod salutis ferendæ gratia fit omittendum. Tædiosus Cycli Metasymphysicus rigor ægros habuit obnoxios. Præterea vir Medicus πολλῶν ἀντάρχος ἀρδηρος debet ægris, juxta Galeni (o) monitum, imperitare, ut olim *Aesculapius*, non vero turpiter obsequi, ut *Theophilus Trallianus*. Ultionem igitur usurpemus, quia ē τὰ ἔργα πονήσας αἱ ἔργαται ἔτεσται ē τὰ πρίστενα πράτησα (p). Ulterius arguentibus os occludit illud D I V I S E N I S effatum aureis ubique litteris insculpendum (q), ΟΚΟΣΑ ΦΑΡΜΑΚΑ ΟΤΚ ΙΗΤΑΙ, ΣΙΔΗΡΟΣ ΙΗΤΑΙ, ΟΣΑ ΣΙΔΗΡΟΣ ΟΤΚ ΙΗΤΑΙ, ΠΙΠΡ ΙΗΤΑΙ, ΟΣΑ ΔΕ ΠΙΠΡ ΟΤΚ ΙΗΤΑΙ, ΤΑΤΤΑ ΧΡΗ ΝΟΜΙΖΕΙΝ ΑΝΙΑΤΑ.

Ergo in Uylioris usu Medico culpanda Neotericorum timiditas, non Veterum audacia.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Anna-Claudius Dorigny.

*M. Franciscus-de-Paula Comba-
luster.*

*M. Johannes-Damianus Chevalier,
Regii Consiliarius Medicus.*

*M. Carolus-Augustinus Vander-
monde.*

M. Hugo Capet.

*M. Emmanuel-Mauritius du Ver-
ney, olim Anatomes & Chirur-
gia Professor in Florio Regio.*

*M. Ludovicus-Joannes-Baptista
Gesnier.*

M. Petrus-Augustinus Ader.

*M. Antonius-Claudius Bourdelin,
Antiquus Facultatis Decanus,*

*Regie Scientiarum Academia,
Regisque Societatis Berolinensis
Socius, & in Horto Regio Chemica
Professor.*

Proponebat Parisiis **CAROLUS GILLOT**, Barroductus Tullensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theseos Author, A. R. S. H. 1752,

A SEXTA AD MERIDIEM.